

Pestprotocol

OBS de Overhaal

openbare basisschool

september 2016

Inhoud

Voorwoord	3
1. Doel van het pestprotocol op OBS de Overhaal	3
2. Algemene informatie over het begrip pesten	3
2.1 Wat is pesten?	4
2.2 Wat verstaan de kinderen onder pesten?	4
2.3 Mogelijke signalen en gevolgen van pesten	4
3. Afspraken en werkwijze	5
3.1 Wat kan de school doen?	5
3.2 Vijf niveaus van voorkomen en aanpakken van pestgedrag	5
3.3 Stappenplan pestgedrag	8

Voorwoord

In november 2003 is door het bestuur van Zaan Primair een concept beleidsplan tegen pesten opgesteld. Dit concept is door alle directies en medezeggenschapsraden van de openbare basisscholen Zaanstad besproken en voorzien van aanbevelingen en wijzigingen.

In januari 2004 is dit concept omgezet in het definitieve plan.

Doel van dit bovenschoolse plan was, binnen de kaderstellende afspraken, op de eigen school te komen tot regels en acties om het pesten tot het minimum te beperken.

Het bovenschoolse plan is voor de situatie op OBS de Overhaal aangepast.

Het pestprotocol wordt vermeld in de schoolgids en is op onze site www.overhaal.nl te vinden.

Voor de leerlingen wordt er, na vaststelling in de MR, een aangepaste, begrijpelijke versie gemaakt, zodat de leerkrachten er ook in de groepen mee kunnen werken.

1. Doel van het pestprotocol op OBS de Overhaal

- Algemene informatie geven over het begrip pesten en de gevolgen van pestgedrag.
- Het pestprotocol in relatie brengen met de visie en missie van OBS de Overhaal.
- Vastgestelde afspraken m.b.t. het voorkomen en bestrijden van pestgedrag weergeven en toepasbaar maken voor de aanpak in de groepen en op school.

2. Algemene informatie

Pesten op school is een wezenlijk en groot probleem. Uit onderzoek blijkt dat zo'n 380.000 kinderen in Nederland slachtoffer zijn van pestgedrag.

Pestgedrag is schadelijk tot zeer schadelijk voor kinderen, zowel voor het slachtoffer als voor de pester. De omvang en de zwaarte van het probleem leiden tot de noodzaak van een gezamenlijke aanpak door alle opvoeders van kinderen: de ouders, de leerkrachten en de kinderopvangmedewerkers.

De school wil daarom een beleid ontwikkelen dat het pestprobleem een halt toeroept en wel op zo'n manier dat alle geledingen op een lijn komen en elkaar steunen.

Want....samenwerking is van doorslaggevende betekenis voor een succesvolle aanpak.

2.1 Wat is pesten?

Vaak noemen kinderen speels plagen of hinderen al 'pesten'. Maar wat de plagers speels en leuk vinden, hoeft voor de geplaagde niet leuk te zijn. Bij echt 'pesten' is er meestal meer aan de hand; dan gaat het om een combinatie van:

- **Machtsverschil:** de gepeste is jonger, kleiner, minder sterk, minder machtig of staat tegenover een meerderheid.
- **Schade:** er ontstaat lichamelijke, materiële en/of geestelijke schade.
- **Langdurig:** het pesten houdt niet na één keer op, maar gaat lange tijd door.
- **Herhaald:** het gaat vaak om dezelfde pester(s) die het op één slachtoffer gemunt heeft/ hebben.
- **Opzet:** de pester weet meestal heel goed dat het om pesten gaat, maar gaat er (zoveel mogelijk buiten het zicht van de leraren en de leiding) bewust mee door.

Bij ernstige en langdurige gevallen van pesten is er in feite sprake van 'herhaald geweld' en geen enkele vorm van geweld is in een school acceptabel.

2.2 Wat verstaan de kinderen onder pesten?

Kinderen verstaan onder pesten meestal:

- iemand doet iets expres,
- het is tegen mij gericht,
- ik vind het vervelend.

Het gaat hierbij om: zogenaamde grapjes, spullen afpakken, bijnamen geven, plaats afnemen, duwen en vechten, buitensluiten, bang maken, enzovoort.

Dit soort incidenten gebeurt dagelijks. En het feit dat het slachtoffer daar hinder van heeft, is reden genoeg om er iets aan te doen.

2.3 Mogelijke signalen en gevolgen van pesten

Indien er sprake is van één of meer signalen *kan* het kind gepest worden. Probeer als volwassenen er achter te komen of de vermoedens kloppen, of dat er iets anders aan de hand is. Ook bij ontkenning is het goed om tegen het kind te zeggen, dat hij of zij altijd welkom is, indien er problemen zijn. Immers 65% van de kinderen vertelt het niet thuis.

Zonder dat een kind letterlijk zegt dat het gepest wordt, kunnen de onderstaande signalen op pesten duiden:

- Vaak alleen staan in de pauze.
- Tijdens de pauze bij de pleinwacht gaan staan.
- Een spel is “toevallig” steeds net begonnen als hij/ zij erbij komt.
- Vaak alleen met jongere kinderen spelen.
- Niet naar buiten willen op school.
- Zuchten, piepen en steunen van andere kinderen, als het betreffende kind een idee oppert, dat wel geaccepteerd zou worden indien een ander kind dat idee aangedragen zou hebben.
- Indien andere kinderen alles maar stom vinden van het betreffende kind, over hem haar roddelen, negatief reageren om zijn of haar fouten.
- Het kind wil niet meer naar school of geeft aan zich ziek te voelen.
- Het kind prikkelbaar is.
- Het kind sluit zich op in huis.
- Nooit uitgenodigd worden op feestjes van klasgenoten.
- Treuzelen met naar huis gaan.

3. Afspraken en werkwijze

3.1 Wat kan de school doen?

In geen enkele school kun je plagen, vervelende grapjes maken of een begin van pesten helemaal uitsluiten. Omgaan met elkaar, omgaan met verschillen mag en moet je immers leren. Maar dat vraagt van alle betrokken partijen een inspanning. Van pesters, meelopers, omstanders en het gepeste kind zelf.

Het vraagt van de professionals dat ze pesten en de hulpvraag van leerlingen en ouders serieus nemen.

3.2 Vijf niveaus van voorkomen en aanpakken van pestgedrag

Op OBS de Overhaal wordt op 5 niveaus gewerkt aan het voorkomen en aanpakken van pesten. De 5 niveaus zijn:

1. Leren omgaan met conflicten in de groep.
2. Bemiddeling door leerkrachten.
3. Aanpak en opvang door de schoolleiding en de leerlingbegeleiding
4. Een oplossing via vertrouwenspersoon en klachtencommissie

5. Aanpak in samenwerking met politie, justitie en HALT-bureau

Niveau 1: Leren omgaan met conflicten in de groep

In de groep kan er samen met de leerlingen gewerkt worden aan de concrete invulling van een gedragscode tegen geweld. De vier kernen hiervan zijn:

Respect

Hoe tonen we elkaar respect? Waar merkt een ander aan dat je haar / hem respecteert? Wat is niet respectvol?

Niet over de streep Waar leggen we de streep tussen wat wel en niet acceptabel is? Wat is 'normaal'? Hoe maken we daar omgangsregels van? Hoe houden we in de gaten dat iedereen zich daaraan houdt?

Aanspreekbaar

Hoe spreken we elkaar in de klas aan? (werken met groeten, contact maken, complimenten geven, vragen stellen en aanspreken).

Zonder geweld

Hoe kunnen we conflicten oplossen zonder geweld te gebruiken?

Op OBS de Overhaal vinden we het belangrijk dat afspraken over de dagelijkse omgang met elkaar door de leerlingen zelf worden opgesteld, gecontroleerd en dat er dagelijks/wekelijks ruimte is om het functioneren ervan samen te bespreken. De algemene regels worden jaarlijks in de eerste vier weken van het schooljaar met alle groepen besproken en opgesteld. Zij vormen de richtlijnen voor de manier waarop we met elkaar omgaan. Ook zijn we in schooljaar 2016 -2017 gestart met het werken met Kwink. Met deze methode komen wekelijks thema's aan de orde over het omgaan met elkaar en bijpassende oefeningen. Deze lessen worden ingezet in alle groepen.

Niveau 2: Bemiddeling van leerkrachten en mediators

Als de pesters niet stoppen heeft het gepeste kind recht om de geweldloze bemiddeling van anderen in te roepen. Dit is geen klikken of klagen, het is een geaccepteerde manier om je tegen pesten of geweld te verdedigen. Klasgenoten kunnen hierbij helpen. Elke leerkracht vervult de rol van mediator.

De meeste kleine ruzies en de eerste aanzetten tot pesten zijn meestal in de sfeer van de groep op te lossen.

De vertrouwenspersoon van de school kan op dit niveau ook een rol spelen. Wie de vertrouwenspersoon is, kunt u lezen in de schoolgids.

Niveau 3: Aanpak en opvang door de schoolleiding en de leerlingbegeleiding

Kinderen experimenteren met hun relaties en hun gedrag en gaan dan wel eens een stap te ver. De ouders moeten dan een stap terug doen en een oplossing zoeken voor de schade die ze hebben veroorzaakt. Niet wie zich onveilig voelt, maar degenen die het voor anderen onveilig maken, moeten hun gedrag veranderen. Bij de lichte gevallen kunnen scholen daarbij een 'No blame'-aanpak toepassen. Het gaat daarbij niet om straffen, maar om ruimte voor ouders en meelopers om een andere richting te kiezen: ze kunnen dan positieve plannen maken om hun gedrag te veranderen en de situatie voor de gepeste leerling(en) prettiger en veiliger te maken. In ernstige gevallen van pesten is het soms nodig dader en slachtoffer tijdelijk van elkaar te scheiden door schorsing. De schorsing kan worden gebruikt om na te gaan welke oplossing er mogelijk is. Meer nog dan straf, kan daarbij een herstelprocedure positief werken. Een herstelprocedure bestaat uit twee elementen:

- schulderkenning door de pester
- een oprecht gebaar van de pester in de richting van de gepeste om schade te herstellen of aan het herstel van een veilige situatie bij te dragen.

Als zoiets niet lukt, of niet mogelijk is, kan het nodig zijn de pester(s) tijdelijk over te plaatsen naar een andere klas.

Het uitgangspunt blijft dat degenen die het voor anderen onveilig maken dan het veld moeten ruimen.

Niveau 4: Een officiële klacht

Zaan Primair, het bestuur van het Openbaar Onderwijs in Zaanstad, heeft vertrouwenspersonen aangesteld, een klachtenregeling opgesteld en is aangesloten bij de landelijke klachtencommissie in Woerden. Mochten ouders vinden dat het pestprobleem niet naar tevredenheid is opgelost dan bestaat de mogelijkheid om via de klachtenprocedure tot een oplossing te komen. Op school ligt een exemplaar van de klachtenregeling ter inzage.

Niveau 5: Aanpak in samenwerking met politie, justitie en HALT-bureau

Bij ernstige en langdurige gevallen van pesten, waaronder bijvoorbeeld bedreigingen, bestaat de mogelijkheid voor de ouders en voor de school om contact op te nemen met de politie. Wat buiten school niet mag volgens de wet, mag binnen de sfeer van de school ook niet. Het kan van belang zijn gemene pesters in een vroeg stadium duidelijk te maken hoever zij over de streep zijn gegaan en dat zoiets niet alleen in school maar ook in de maatschappij verboden zijn. In dergelijke gevallen doet de school aangifte bij de politie. De school licht bij aangifte altijd haar schoolbestuur in.

Goed overleg tussen de betrokken instanties is vanuit de gezamenlijke verantwoordelijkheid van groot belang voor de aanpak en het bestrijden van pestgedrag.

Op elk van de vijf genoemde niveaus kan de school het pesten aanpakken.

Uitgangspunt op OBS de Overhaal is om de ouders in een vroeg stadium hier nauw bij te betrekken. Want ouders en school zijn partners in de opvoeding.

3.3 Stappenplan pestgedrag

Bij een pest- situatie gaat OBS de Overhaal uit van de volgende stappen:

1. Het gepeste kind probeert het zelf op te lossen
stap a: voorbeeld: zeg: Stop met ik vind het niet fijn.
stap b: voorbeeld: zeg: Stop, heb je me niet
gehoord en weglopen uit de situatie.
stap c zeg: Als je niet ophoudt ga ik naar de meester of juf

geen oplossing

2. De groepsleerkracht spreekt de pester op zijn gedrag aan en bespreekt de situatie evt. in de groep.
3. De ouders van de pester en het gepeste kind worden op de hoogte gesteld
4. Groepsleerkracht, zorg coördinator en ouders gaan in gesprek.
5. De directie wordt van de situatie op de hoogte gesteld

geen oplossing

6. De directie overlegt met de partijen en zoekt naar een oplossing *de insteek is om samen met de ouders van pester en gepeste kind naar een oplossing te zoeken*

Het is soms nodig om in ernstige gevallen dader en slachtoffer tijdelijk van elkaar te scheiden door schorsing. De maatregel kan gebruikt worden om na te gaan welke oplossing er mogelijk is. Ook kan er professionele hulp worden ingeschakeld

↓
geen oplossing

7. De ouders nemen contact op met de *vertrouwenspersoon* van de school.

geen oplossing

8. De ouders worden doorverwezen naar het bevoegd gezag of de
vertrouwenspersoon.
Zie voor vervolg de klachtenregeling